

STICHTING
VAN DE ARBEID

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid
T.a.v. mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Den Haag : 31 januari 2020

Ons kenmerk: S.A.20.57037/JB

Betreft : Verbetering overgang van vso/pro naar werk

Geachte mevrouw Van Ark,

Op 21 november 2019 is de notitie van SZW over verbetering van de overgang van jongeren uit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar werk in De Werkkamer besproken.

Zoals bekend vinden de partijen in De Werkkamer het van belang dat genoemde categorie jongeren op een goede manier, en adequaat ondersteund, hun weg vinden naar de arbeidsmarkt. Een sluitende aanpak, duurzame plaatsingen en een goed werkende samenwerkingsstructuur zijn daarbij het uitgangspunt.

In genoemde notitie worden verbeterpunten aangereikt voor het verdere traject dat op dit dossier in gang wordt gezet. Deze punten liggen op het vlak van verbetering van de samenwerking, begeleiding en kennisdeling.

Op hoofdlijnen kan De Werkkamer zich vinden in de voorgestelde verbeterpunten. In dit verband heeft de Werkkamer gesproken met vertegenwoordigers van de koepelorganisaties van het praktijkonderwijs en het speciaal onderwijs, te weten de sectorraad Praktijkonderwijs en het Landelijk expertisecentrum speciaal onderwijs, Lecso. Zij hebben naar de mening van De Werkkamer een goed beargumenteerde reactie op de genoemde notitie gegeven met waardevolle suggesties die van belang zijn om het verdere traject, zoals u zich dat voorstelt, kans van slagen te geven. In het bijzonder vraagt De Werkkamer daarbij aandacht voor het punt om de financiële randvoorwaarden op een goede en structurele manier in te vullen. De Werkkamer wijst u in navolging van genoemde koepelorganisaties onder andere op het wegvallen van de ESF-impulsmiddelen en op het feit dat de scholen voor praktijkonderwijs in staat moeten worden gesteld om hun nazorgplicht, in het belang van de doelgroep, goed te vervullen. Door het wegvallen van deze gelden komt de begeleiding van de leerlingen wat

betreft stagebegeleiding en ondersteuning op school en bij de overstap van school naar een werkplek in de knel. De Werkkamer vindt dat een onwenselijke situatie.

Verder onderschrijft De Werkkamer de opmerking van de koepelorganisaties dat de nazorg (ondersteuning en begeleiding) niet beperkt zou moeten worden tot twee jaar omdat dit vaak niet voldoende blijkt te zijn. Juist na die termijn van twee jaren vindt er veel uitval plaats. Dat is daarmee een risicopunt waarnaar gekeken zou moeten worden. De koepelorganisaties geven aan dat ze in staat gesteld willen worden om te komen tot structurele begeleiding van de doelgroep, ook nadat de leerlingen aan het werk zijn om zo te komen tot een duurzame plaatsing. De Werkkamer vindt dat een te verdedigen standpunt, ervan uitgaande dat dit in afstemming met gemeenten plaatsvindt.

De Werkkamer merkt voorts op dat het uitgangspunt dat op maat gerichte begeleiding aan jongeren uit gemeentelijke middelen moet worden gefinancierd strikt genomen correct is maar dat door de forse kortingen op het gemeentelijk re-integratiebudget gemeenten gedwongen worden tot het maken van keuzes. Dat ontslaat gemeenten weliswaar niet van hun verantwoordelijkheid om voor deze categorie jongeren een sluitende aanpak te realiseren maar behulpzaam, faciliterend en stimulerend zijn deze kortingen niet. In de notitie van SZW is hierover, tot teleurstelling van De Werkkamer, niets terug te vinden.

Aanvullend op de genoemde verbeterpunten vraagt De Werkkamer aandacht voor de preventieve aspecten van de overgang van school naar werk. Binnen de schoolperiode kan een goede voorbereiding op die overgang naar werk ingezet worden door gericht op te leiden voor kansrijke werkplekken bij en in samenwerking met erkende leerbedrijven. Daarbij gebruik makend van de praktijkverklaring en de Boris-aanpak. Deze sluitende aanpak is niet alleen essentieel in de overgang van school naar werk maar ook in het kader van een leven lang ontwikkelen. De Boris-aanpak en praktijkverklaring in het vso/pro worden thans nog niet structureel bekostigd, wat wel wenselijk is.

De Werkkamer hecht eraan dat de oplossingsrichtingen die worden voorgesteld, te weten betere samenwerking, begeleiding en kennisdeling, ook op een praktische wijze operationeel worden gemaakt om de toeleiding tot de arbeidsmarkt van de leerlingen te verbeteren. De schaal waarop dit met en tussen partijen plaats moet vinden, zijn, primair, de arbeidsmarktregio's. Zonder te willen treden in de bestuurlijke constellatie en de wijze waarop in de praktijk de samenwerking is georganiseerd, lijkt het De Werkkamer de meest aangewezen weg om de voorgestelde maatregelen op het niveau van de regionale werkbedrijven te bespreken en uit te werken, en om stappen te zetten voor daadwerkelijke verbetering. Het inrichten van een adequaat, transparant en inzichtelijk proces, waarbij met name de 'hoe-vraag' centraal staat, zou daarbij leidend moeten zijn. De Werkkamer realiseert zich overigens dat de schaal waarop de samenwerking tussen scholen, gemeenten en werkgevers is georganiseerd niet altijd binnen dezelfde regio plaats hoeft te vinden. Ook binnen een arbeidsmarktregio kan sprake zijn van differentiatie. Voor een eenduidige benadering van werkgevers, een sluitende aanpak en harmonisatie van de werkwijze is het wél van belang dat de schaal van de regio het eerste niveau is waarop het proces van aanpak en uitvoering moet worden geformuleerd. Het moet daarbij praktisch, hanteerbaar en uitvoerbaar worden gemaakt.

De Werkkamer kan zich voorstellen dat hiervoor extra menskracht, bijvoorbeeld in de vorm van kwartiermakers, nodig is om een betere coördinatie en afstemming te kunnen bereiken en een en ander operationeel te maken. Met name ook om dit praktisch handen en voeten te geven en voor een breder draagvlak te zorgen. Bovendien kunnen zij vanuit een bredere

scoop het veld overzien en op die manier bijdragen aan de beoogde kennisdeling, signalering van knelpunten en regiovoering. Dat laatste kan worden bewerkstelligd door in kaart te brengen wat de (landelijke) uitgangspunten zouden moeten zijn voor de samenwerking binnen een regio. Ook kunnen deze kwartiermakers richtlijnen opstellen en voorwaarden aangeven voor inzet van noodzakelijke, ondersteunende instrumenten.

De Werkkamer merkt verder nog op dat uitvoering van de voorgestelde maatregelen niet tot gevolg mag hebben dat er weer een nieuwe, aparte structuur ontstaat binnen een arbeidsmarktregio; de behoefte aan betere coördinatie, afstemming en samenwerking ten behoeve van deze doelgroep tussen gemeenten, scholen en werkgevers moet zoveel mogelijk plaatsvinden binnen reeds bestaande structuren en samenwerkingsverbanden. Niemand is gebaat bij een gecentraliseerde focus op één aspect van arbeidsbemiddeling, met weer een aparte structuur en financiering, terwijl inmiddels vanaf het moment dat de arbeidsmarktregio's in de huidige vorm functioneren al de nodige stappen zijn en, nog steeds, worden gezet om die doorontwikkeling verder te realiseren.

Samengevat vindt De Werkkamer dat inzichtelijk moet worden gemaakt welke structurele ondersteuning, niet in de laatste plaats in financiële zin, nodig is, waarbij het idee van het aanstellen van enkele kwartiermakers op positieve bijval kan rekenen van De Werkkamer. Voor het overige vindt De Werkkamer dat het gesprek over de voorgestelde maatregelen primair in de regio thuishoort omdat dit de schaal is waarop een en ander op praktische wijze kan worden uitgevoerd. Nieuwe ideeën en voorstellen voor verandering of aanpassing vinden meestal een goede voedingsbodem als de betrokken partijen zich daarin ook herkennen. Aansluiting bij wat er al is en van daaruit verbeteringen aanbrengen werkt doorgaans beter dan het van bovenaf opleggen van maatregelen.

Met vriendelijke groet,

Chris Simons,
voorzitter van De Werkkamer

Een afschrift van deze brief is verstuurd naar de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.